

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

97 Ecclesiae præcib. huic princeps auxilietur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

ἡτοι σὺν δόξῃ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας, ὡς καὶ τὸ γινώσκοντες ἀνεπίστα τῆς ἡσ. id est, Et quemadmodum senatus noster fert calceos, seu sandalia cum linteis albis, ita etiam ecclesiastica, sicut terrena ad Dei laudem.

6 ¶ Quem placatus] Ἐν ταύτῃ τῇ συγκλήτῃ βεβλήθη μετὰ τοῦ ἡγουμένου, καὶ διακρίσει τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ ὡς καὶ τὸ ἀρχιερεῖς τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἡγουμένων ἐπιτοκῶν, id est, ut si quis ex senatu sponte sua, quodvis ita ipsi libeat, voluerit fieri clericus, & in sanctorum clericorum numerum adscribi, ne quis ex omnibus hoc audeat impedire.

7 ¶ Hæc verò omnia] Hæc quæ, est magna verborum varietas, sed eadem ferè sententia.

C. XV. ¶ Imperialis auctoritas religiose dispensationis mensuram non mutat.

Item Gelasius ad Episcopos Dardaniæ. Sicut quamvis parva civitas paxrogativam presentis dispensationis religiose non mutat. ¶ Semper est effectum in sacerdotali concilio de sacerdotibus iudicia provenire. Nam qualescunque Pontifices sint, certis errore humanitas accedente, non tamen contra religionem ullatenus excedentes, nullatenus videntur à seculari potestate posse percelli.

¶ Semper] Mutatus est à colliatore orationis datus, ne qua invecedunt, recitanda essent.

C. XVI. ¶ Ecclesie restituitur contritus, non Pontificis persequi boni principis est.

Item Marcellus Papa Maxentio 1.

Boni a principis est, ac religiosi, ecclesias contritas atque confusas restaurare, novas ædificare, & Dei sacerdotes honorare atque tueri. Unde sanctos Apostolos, eorumque successores sub divina contestatione constituisse legimus non debere fieri persecutiones, nec infirmitates, nec invidere laborantibus in agro Domini, nec expellere æterni regis dispensatores.

¶ Maxentio] In impressis addelatur, Episcopo, qua vox abest ab omnibus manuscriptorum.

DISTINCTIO XCVII.

Hic capitulo patenter ostenditur, quod nec Imperatori, nec cuiuslibet laici licet decernere, vel de electione Pontifici, vel de rebus ecclesiasticis. Quæcumque autem ab eis constituta fuerint, pro infectis habenda sunt, nisi subscriptione Romani Pontificis fuerint roborata. Unde etiam Honorius Augusti, ut supra dictum est, xanon esse videtur, quod contra auctoritatem sacrosancti canonum de electione summi Pontificis decernere tenetur. Sed si ex eodem capitulo habetur, ecclesie precibus Imperator in presumptivas valet decernere: sicut pro defensione fidei quondam decrevisse legitur, ne hæretici aliquid, nomine ecclesie possiderent. Ab eis autem non invitati de rebus ecclesiasticis aliquid dissonandi non habent facultatem. Honorius vero Augusti non sua auctoritate, sed B. Bonifacio supplicante, ecclesiastica quieti consulere, & concertantium arbitrationem punire curavit.

C. I. ¶ Epistola Bonifacii ad Honorium Augustum. Unde idem Bonifacius Episcopus supplicatensis epistolam Honorio Augusto destinavit.

Ecclesia est mex, cui Deus noster neum sacerdotium, quibus res humanas regentibus deputavit, nos cura confringit: nec cautis eius, quamvis adhuc corporis incommoditate detineat, propter conventus, qui à fa-

a Anselm. lib. 6. cap. 192. b al. rega. c al. Pontificum. d Distin. 79. fol. 10. e Epif. ad Honorium.

cedoribus universis & clericis, & Christianis plebis perturbationibus agitantur, apud aures Christianissimi principis desim. Si enim secus, quam oporteat, exeat, non vos id facere, qui cuncta æqua moderatione componitis, sed nos per nostram tacentem a deficiam debimur, quod civitatis quietem, & ecclesie pacem perturbare valeat, admittisse. Cum enim humanis rebus divine cultor religionis domino favente provideat, nostra culpa erit, si non id sub vestra gloria (quam verum est divinis semper rebus animo promptiore favoribus firmo & stabili iure custodiatur, quod per torannorum feriem, & sub illis etiam principibus obtinuit, quem nostra religionis cura confirmavit, id est, ut licentia serventur, & sub vestra Imperio clementia minime, que sunt illicita, formidentur. ¶ Ipsa enim ecclesia devotionem tuam Christianissime Imperator, meo & quanto sermone, sed suo venerabili appellat affectu, qui Christianus Deus noster, vestri fides rector & gubernator Imperii, uni deponfaram sibi, & intactam virginem servat, ne in eam aliquos patiamini insidiantium propter fluctus illidi, & quietem faciem tempestatum prolixæ timore turbari, horroscismo & tranquillissimæ imperator Anguste & quæram faciem tempestatum prolixæ tamen mater est) Ecclesia, hac pietatem vestram legatione, quam suis sacerdotibus commisit, appropinquaverit, presentiaque repetit. Vobis, inquit, regibus Imperantibus 2 crevit meus, qui modo tuus est, populus tam fides Deo, quam tibi, qui es princeps Christianus. Ecce enim inter ipsa mysteria, inter preces quas pro vestri felicitate pendidit Imperii, tebe, fidei quem, & de cuius sede agitur] sancto Petro, fides pro religionis observantia vobis clamant, cum sollicitudine miltetur oratio, ne humanas res sollicitudine occulte sollicitate semel evulsa discorda illudat. Angeretur pluribus, Princeps Christianissime, inter Ecclesia, nisi apud te suarum esset cura, & constantia & nisi in oppressionibus idolorum, in hæreticorum rectionibus, fide tua, divino cultu pararet cum tempore semper florente, vixisset. ¶ Habet refugium, pietate mansuetudinis animum, cum suæ religionis ratione conjunctum: cum quidquid huic proficit, vobis probantissimis viris, & confacerdotibus, qui Ecclesiam cunctis legatis, quibus (precanur) sacre causationis prosequentibus in urbe vestra mansuetudinis animo, quo postulatis annuitis, in perpetuum statum versalis ecclesie consularis.

¶ Id est, ut licita] In epistola ipsa legitur, id est, ut licita licitis.

¶ Imperantibus] Additis aliquos ex epistola emendatus est hic locus, crevit qui modo tuus est, populus.

¶ Ne humanas] In plerisque vetustis legentur, vel varias res solito, &c. In originali vero, ne [al. res] vel res semel evulsa distrahatur a cultu solito, tenentur licitante, discordia.

C. II. ¶ Rescriptum Honorii ad Bonifacium Papam.

Victor Honorius, inclytus, triumphator, sereno, gustus, sancto ac venerabili Bonifacio Papæ aternæ. Scripta beatitudinis tuæ debita reverentia tulatione suscepimus: quibus recentis egimus potentem Deo maximas gratias, quod sanctimoniam post longum incommodum optate reddidit: gaudium nostrum, sacerdotum optum atreclatignamus, ac petimus, uti quotidianis orationibus

a al. tacenti. b al. presideat. c al. non meo. d al. e al. semper Auguste. f al. vestra. g al. ferunt. h faciunt istiusmodi.] orig.

folatus tuum studium, ac vorum suum circa salutem, atque imperium nostrum dignetur impendere. Illud autem pietati nostrae satis placitum esse cognosce, quod sancti- monia tua de ecclesiarum, aut populi perturbatione sollicita est. Que, ne aliqua ratione possit venire, satis clementer a nostra credidi esse provolum. Denique beati- tudinem tuam predicantem, id ad cunctorum clericorum noti- tiam volumus pervenire, ut si quid forte religioni tuae (quod non optamus) humana forte contigerit, sciant omnes ab ambitionibus esse cessandum. Ac si a dno, ne supra. Et infra. Vide id observandum est, ut omnes tranquillam mentem, & pacificos animos ex serenitatis nostrae admonitione custodiant, nec aliquid seditiosis conspirationibus tentare consentiant: cum certum sit, nulli primum sua studia profutura.

¶ pars. Sine signati apostolus non est. Romanæ ecclesiæ studeat, legationem suscipere. 1. Suscipere in volenti sequatur, neque mittere: qui absent a vestris, neque conveniant cum his, qui sequenti capite afferunt.

C. III. ¶ Romana non consuevit ecclesia sine signati apostolice legationem undecumque suscipere. Unde Nicolaus Papa.

Nobilissimus vir atque strenuus vestre sublimitatis legatus, licet nullam epistolam iuxta consuetudinem a vobis nostro Pontifici detulisset, licet non quism Apostolicæ sedis modis fuerit, abique signatis episcopus undecumque legationem suscipere. Nos tamen vos in illo honoratis ejusque gravitatem, & eloquiorum illius veridicas cognoscetes assertiones, nihilominus eum, & sicut decuit, suscipimus, & ei, sicut honestum fuit, credidimus.

DISTINCTIO XCVIII.

¶ In ceteris ordinibus sunt observanda, qua in eorum electione diligenter sunt consideranda, multorum auctoritatis non praesentia sunt. Sed quia veritas rei nominis quanto observatur mutatione, pronuntia, decretion est facti canonibus, ut peregrini, nisi quinquaginta vel eo amplius, suorum Episcoporum fuerint commendati: chirographis non ordinantur.

C. I. ¶ Nisi quinquaginta Episcoporum liberis designatum transmarinum hominem ad clericatum nullus suscipiatur. Unde Sylvester Papa generali concilio & presbitero dixit.

Nullus a aliqua ratione transmarinum hominem pene vos et in clericatus gradus suscipiat, nisi quinquaginta (aut eo amplius) Episcoporum designatus sit chirographis.

C. II. ¶ De eodem. Item Ambrosius I. ubi Roma Episcopus ad omnes Germaniam, ac Rheni quoque Episcopos scripsit. cap. 2.

Transmarinos homines in clericatus honorem non suscipiat, nisi quinquaginta, aut eo amplius Episcoporum chirographis sint designati: quia multa per subscriptionem solent evenire.

C. III. ¶ De eodem. Item Gregorius Romana ecclesie presul Squallatus Episcopus, lib. 2. epist. 25.

A Transmarinum, vel incognitos peregrinos, ad ecclesiam suscipi non debent. a. Distinct. 29. s. duo. b. al. moris. c. in fin. epilogi concilii Romani sub Sylvestro, sed paulo altero. d. Poly. lib. 2. tit. 31. Anselm. lib. 2. cap. 20. e. al. nu. f. absent ab originali & alio- que Gratia, codicibus. g. Poly. lib. 2. cap. 24. h. al. honore nolite suscipere. i. Poly. lib. 2. cap. 24. k. al. p. 6. cap. 31.

sanctos ordines tendentes nulla ratione suscipias: quia Africi quidem aliqui Manichei, aliqui rebaptizati, peregrini: verò plurimi etiam in minoribus ordinibus constituti, fortiores i. dese. prætendisse honores saepe probati sunt. 1. Fortiores. Sic legitur in vetustis Gratiani & B. Gregorii codicibus: verum in Eubœana, ac Lugdunensi editione B. Gregorii operum editione, ad fortiores prætendisse honores.

C. IV. ¶ Non sunt promovendi ad clericum, qui peregrini fuerint baptizati. Item ex concilio Eliberitano, cap. 24.

O Mnes, qui peregrini fuerint baptizati, eò quòd eorum minime sit cognita vita, placuit ad clericum non esse promovendos in alienis provinciis.

DISTINCTIO XCIX.

¶ Primatibus autem (quorum supra mentionem fecimus) quæritur, quem gradum in Ecclesia obtinuerint, an in aliquo a Patriarchis differant, quomodo obedientiam Archiepiscopis eis debeant. Primates & Patriarchæ de cetero sunt nominati, sed episcopales officii. At Archiepiscopi autem, quorum necesse fuerit, Episcopi ad Primates appellantur: sed ad Primatus ad Archiepiscopos appellare non licet. Debet ergo obedientiam Primatibus Archiepiscopi in omnibus, qui sibi ab eis iuste fuerint imperata.

C. E. ¶ Quæ obedientia sit exhibenda Primatibus & Patriarchis. Unde Anacletus Papa ait ad Episcopos Italiae, epist. 2.

Provincia b. multo ante Christi adventum tempore divisa sunt maxima ex parte, & postea ab Apostolis, & B. Clemente prædecessore nostro ipsa divisio est renovata. Et in capite provinciarum (ubi dudum Primates legis & sæculi erant, ac prima judiciaria potestas, ad quos, qui per reliquas civitates commorabantur, quando eis necesse erat qui ad aulam Imperatoris, vel Regum confugerent non poterant, vel quibus permillum non erat, confugerent pro oppressionibus, vel iniustitiis suis, ipsosque appellabant, quoties opus erat, sicut in lege eorum præceptum erat.) ipsi quoque in civitatibus, vel locis nostris d. Patriarchas, vel Primates, qui in nam formam tenent, licet diversa sint nomina, leges divina & ecclesiastica poni, & esse iusserunt, ad quos Episcopos, si necesse fuerit, confugerent, eosque appellarent: & ipsi Primatum nomine fuerentur, & non alii. Reliquæ verò metropolitana civitates, quæ minores iudices habebant (licet majores & comitibus essent) habebant metropolitanos suos, qui prædictis iuste obedirent Primatibus, sicut & in legibus sæculi olim ordinatum erat: qui non Primatum, sed aut metropolitano, aut Archiepiscoporum nomine fuerentur.

¶ Hoc caput integrum repetitur à Gregorio VII. lib. 6. reg. epist. 31. Rothomagensi, Turonensi, ac Senonensi Archiepiscopis scripta, & quæ & originali nonnulla sunt restituta.

C. II. ¶ Nisi venerint Primates, nisi qui primatus sedes tenent. Item Anicetus ad Episcopos Gallicæ.

¶ VIII. f. Archiepiscopi Primates vocentur, nisi illi, qui primas tenent civitates, quarum Episcopos Apostoli, & successores Apostolorum regulariter Patriarchas, & Primates esse constituerunt: nisi aliquas gens deinceps ad fidem convertatur, cui necesse sit propter multitudinem eorum b. Primatem constitui. Reliqui verò, qui alias metropolitana sedes adepti sunt, non Primates, sed metropolitani nominentur.

¶ Ivo p. 6. cap. 32. a. al. in peregrinatione. b. Ivo p. 31. c. 32. Pann. lib. 4. cap. 24. c. al. leges. d. al. nostris. e. al. majorum comitum. f. Poly. lib. 1. tit. 21. Ivo p. 5. c. 34. Pann. lib. 4. c. 25. g. al. sedes. h. al. Episcoporum.